

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines**
- **Principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State**

1. SITUERING

Hoewel de productie van elektriciteit uit windenergie zich vandaag quasi enkel focust op grootschalige windenergie, kunnen ook kleine en middelgrote windturbines een bijdrage leveren aan de groenestroomproductie uit windenergie. Momenteel is de kleinschalige windenergiesector in ontwikkeling maar wordt er weinig geïnvesteerd in kleinschalige windenergieprojecten omwille van een ontoereikend steunmechanisme en een terughoudend vergunningenbeleid.

In de conceptnota Windkracht 2020 worden acties vermeld ter bevordering van het realiseren van meer groenestroomproductie uit windenergie op land. Eén van deze acties is het stimuleren van kleine en middelgrote windturbines. Het voordeel van dit type turbines is dat ze uitermate geschikt zijn om via eigen decentrale productie (deels) in het eigen verbruik van KMO's en landbouwbedrijven te voorzien. Het is daarom belangrijk om in het beleid rond kleine en middelgrote windturbines de specificiteit van elk project te erkennen. Bij de inplanting van kleine en middelgrote windturbines moet ruimte worden gegeven aan maatwerk.

Het Regeerakkoord 2014 – 2019 stelt dat maatregelen moeten worden genomen om het certificatenoverschot af te bouwen. Dit onder meer door een geleidelijke omschakeling van exploitatiesteun naar investeringssteun voor bijvoorbeeld kleinschalige hernieuwbare energie technologieën. Er wordt dan ook een investeringssteunprogramma voorgesteld ter ondersteuning van de ontwikkeling van kleinschalige windenergieprojecten.

Het investeringssteunprogramma heeft tot doel het financieel ondersteunen en stimuleren van kleine tot middelgrote windturbines om lokale groenestroomproductie o.b.v. windenergie mogelijk te maken en zo ook de marktintroductie van dit type windturbines te versterken.

De steun aan kleine windturbines zal worden georganiseerd via een tenderingsstelsel. Het investeringssteunprogramma moet een vervangende steunmaatregel zijn voor de productiesteun o.b.v. groenestroomcertificaten die nu van toepassing is voor windturbines in dit segment. De ondergrens van de representatieve projectcategorie groene stroom m.b.t. windenergie op land zal gelijktijdig opgetrokken worden tot de bovengrens van het investeringsprogramma, nl. een bruto nominaal vermogen van 300 kW per turbine.

Kleine en middelgrote windturbines oogsten energie op lagere ashoogtes t.o.v. de huidige grote windturbines, waar de windsnelheden typisch lager, meer variabel en sterk beïnvloed kunnen zijn door de aanwezigheid van lokale obstakels. Daarnaast omvat de huidige markt voor kleine en middelgrote windturbines een verscheidenheid aan windturbines, gekenmerkt door diverse rendementen en een variërende technologische geschiktheid. Om maatwerk mogelijk te maken en om de meest kostenefficiënte projecten te kunnen ondersteunen zal de te verwachten jaarlijkse energieopbrengst worden gebruikt om de ingediende projecten

te vergelijken en rangschikken. Het is hierbij belangrijk om de invloed van lokale obstakels in rekening te brengen. Hiervoor wordt een gestandaardiseerde rekenmethode opgesteld zodat de ingediende projecten op eenzelfde wijze de verwachte energieopbrengst kunnen berekenen, wat een eenduidige vergelijking van de projecten mogelijk maakt. Bij het opstellen van de rekenmethode wordt een compromis gezocht tussen het te hanteren detailniveau van de technische parameters en berekeningen en de praktische toepasbaarheid van de methode. De rekenmethode zal worden vastgelegd in een ministerieel besluit.

2. INHOUDELIJK

Artikel 1, 3 en 4:

In de representatieve projectcategorie voor nieuwe installaties met betrekking tot windenergie op land met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 10 kWe tot 3 MWe, vermeld in artikel 6.2/1.2, eerste lid, 2°, a) van het Energiebesluit van 19 november 2010, wordt de ondergrens aangepast naar 300 kWe. Hierdoor worden de projecten die in aanmerking komen voor steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines uitgesloten van productiesteun op basis van groenestroomcertificaten.

Via het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2017 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft verlengingsaanvragen voor groenestroomcertificaten en overige wijzigingen werd de representatieve projectcategorie voor nieuwe installaties met betrekking tot windenergie op land aangepast en in twee categorieën gesplitst. Artikel 24 van dat wijzigingsbesluit stelt als overgangsbepaling echter dat artikel 6.2/1.2, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals gewijzigd door respectievelijk de artikelen 8 van dat besluit, maar van toepassing is op projecten met startdatum vanaf 1 januari 2019 en, voor de wijzigingen met betrekking tot zonne-energie, biomassa en biogas, op projecten met startdatum vanaf 1 april 2018. Het is echter de bedoeling dat nog in het laatste kwartaal van 2018 een eerste call wordt gelanceerd, waardoor de drempel van 10 kWe nog voor die datum moet worden aangepast. Daarom wordt in een overgangsbepaling voorzien waardoor de ondergrens aangaande wind vanaf de inwerkingtreding, maar voor de periode voorafgaand aan 1 januari 2019 ook al wordt verhoogd naar 300 kWe. Eenzelfde aanpassing wordt voorzien voor de overeenkomstige bepalingen in bijlage III/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Artikel 2:

Via dit artikel wordt een nieuw hoofdstuk XI aan titel VII van het Energiebesluit toegevoegd en wordt aan het voormelde hoofdstuk XI een afdeling I tot en met IV toegevoegd:

Afdeling I. Algemene bepalingen

De steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines betreft een investeringssubsidie voor nieuwe windturbines. De steun zal worden toegewezen via een call-systeem waarbij minimaal eenmaal per jaar een call zal worden georganiseerd. Indien een project meerdere windturbines omvat kan de steunaanvrager voor elke windturbine apart steun aanvragen of een steunaanvraag indienen voor het totale project, voor zover voor eenzelfde windturbine slechts één steunaanvraag wordt ingediend. Een steunaanvraag kan enkel meerdere windturbines omvatten indien alle windturbines op dezelfde locatie staan.

Afdeling II. De voorwaarden voor toekenning van de ondersteuning

Het aangaan van contractuele verbintenissen en het uitvoeren van investeringen is pas toegelaten na de betekening van de positieve beslissing aan de aanvrager. Contractuele verbintenissen die de investering niet onomkeerbaar maken, bv. door een ontbindende clausule te voorzien voor het geval men geen steun zou ontvangen, zijn in beginsel wel toegestaan.

Om te vermijden dat te veel virtuele projecten worden gerangschikt, wordt bij de steunaanvraag reeds een bewijs van grondbezit, erfpacht, recht van opstal of concessie vereist.

Jaarlijks zullen de productiedata van gesubsidieerde kleine en middelgrote windturbines worden opgevraagd om onderzoek toe te laten op dit segment van windturbines en bijsturing van het call-programma mogelijk te maken. In het kader van dit steunsysteem kan de operationaliteit van de windturbines op deze manier ook

worden gecontroleerd. Om dit mogelijk te maken, moet de installatie dan ook beschikken over de nodige meetapparatuur.

De steunregeling werd opgesteld met inachtneming van de voorwaarden gesteld in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (meer bepaald de artikelen 1 tot en met 12 jo. artikel 41).

De investeringssteun mag worden gecumuleerd met andere ondersteuningsmaatregelen voor zover de maximaal toegelaten steunhoogten, vermeld in artikel 7.11.3, § 3, vijfde lid, niet worden overschreden. Alle steun waarop beroep kan worden gedaan, moet worden vermeld bij de steunaanvraag.

Afdeling III. Indienen en beoordelen van een steunaanvraag

De steunaanvraag moet een aantal gegevens bevatten om een volledige en correcte beoordeling van het project mogelijk te maken. Naast technische en financiële gegevens van het project moet ook een bewijs van grondbezit, erfpacht, recht van opstal of concessie worden opgegeven. De steunaanvrager moet een gedetailleerde berekening van de steunintensiteit opleveren.

Steunaanvragen moeten steeds volledig ingevuld en tijdig ingediend worden om in beschouwing genomen te worden in de betreffende call. Indien een steunaanvraag wel volledig maar niet correct ingediend werd, krijgt de aanvrager de kans de steunaanvraag te vervolledigen met correcte informatie binnen een termijn van twee weken. Deze termijn wordt vastgesteld om te vermijden dat het finaliseren van de rangschikking en bijgevolg de verdere procedure van de call vertraging oploopt door de laattijdige reactie van één of meerdere steunaanvragers.

Het steunprogramma heeft tot doel de meest kostenefficiënte projecten te stimuleren. De selectie van de projecten en toekenning van de steun gebeurt op basis van een rangschikking van de ingediende projecten. Deze rangschikking zal worden gebaseerd op de verhouding van de aangevraagde steun voor het project ten opzichte van de te verwachten jaarlijkse energieopbrengst van het project.

Het meenemen van de verwachte energieopbrengst in de beoordeling zorgt ervoor dat aandacht wordt geschonken aan de efficiëntie van de windturbines, waardoor windrijkere locaties kunnen worden geselecteerd waar hogere energieopbrengsten mogelijk zijn tegen een lagere kost. De opbrengst zal op een gestandaardiseerde manier berekend worden om een uniforme en vergelijkbare beoordeling tussen projecten onderling mogelijk te maken. De energieopbrengst wordt enkel meegenomen als criterium om de meest kostenefficiënte projecten te kunnen selecteren maar de opbrengst wordt als zodanig niet vergoed waardoor de steun onafhankelijk van de productie blijft (het betreft immers een bepaald percentage van de in aanmerking komende kosten).

De minister zal de methode voor de berekening van de te verwachten jaarlijkse energieopbrengst vastleggen in een ministerieel besluit. Hierbij zal rekening worden gehouden met de lokale inplanting van de windturbine. De rekenmethode zal volgende aspecten in rekening brengen bij de bepaling van de energieproductie:

1° de gemiddelde windsnelheid op de ashoogte van de turbine en winddistributie op de gegeven locatie;

2° de vermogenscurve van de windturbine;

3° de aanwezigheid van obstakels in de nabijheid van de windturbine.

Obstakels zullen de windstroming verstoren door turbulentie te veroorzaken en de windsnelheid te verlagen. De mate van beïnvloeding van een obstakel hangt af van de hoogte van het obstakel, de breedte van het obstakel en de afstand ervan tot de turbine. Indien minstens een deel van de turbinerotor zich in de verstoorte zone van een obstakel bevindt, is er een negatieve invloed op de energieopbrengst. Een gestandaardiseerde methode zal worden gehanteerd om de energieopbrengst te corrigeren voor de impact van de obstakels. De methode zal de ophijsting en classificatie van de obstakels in de nabijheid van de windturbine omvatten.

Het budget wordt vervolgens verdeeld over de gerangschikte projecten.

Om te verzekeren dat enkel de meest kostenefficiënte projecten gesteund worden zal de minister een steunplafond vastleggen per call. Dit steunplafond geeft de maximale verhouding weer van de aangevraagde steun ten opzichte van de energieopbrengst, waarvoor projecten kunnen geselecteerd worden. Projecten die een hogere steunhoogte aanvragen zullen niet geselecteerd worden. Bij deelname van slechts een beperkt aantal aanvragers bestaat het risico dat alle projecten gesteund zouden kunnen worden met het beschikbare budget, waardoor er geen sprake meer is van een concurrerende biedprocedure als gedefinieerd in de voormelde verordening (indien tenminste alle projecten voldoen aan het steunplafond). De Algemene Groepsvrijstellingsverordening stelt nochtans de aanwezigheid van een concurrerende biedprocedure als

voorwaarde om bepaalde steunintensiteiten te kunnen bereiken, en vereist een bindende beperking zodat niet alle bieders steun kunnen krijgen. Om aan deze voorwaarde te kunnen voldoen, wordt het slechtst gerangschikte project niet gesteund indien alle projecten voldoen aan het steunplafond. De overige gerangschikte projecten die voldoen aan beide voorwaarden worden gesteund volgens rangschikking en dit tot het budget opgebruikt is. Projecten die eenzelfde verhouding van de steun ten opzichte van de energieopbrengst aangevraagd hebben worden gerangschikt op indientijdstip.

De aangevraagde steun wordt bepaald op basis van de investeringskosten en aansluitingskosten voor het project. De totale steun brengt naast de aangevraagde steun ook andere financiële steun in rekening. Het totaal steunpercentage mag in geen geval de maximale steunhoogten, vermeld in artikel 7.11.3, § 3, vijfde lid, overschrijden.

Kosten gerelateerd aan de uitbating van de installatie, zoals operationele kosten, worden niet in rekening gebracht. Daarnaast komen ook uitgaven met betrekking tot het ontwerp, de engineering en vergunningsaanvragen van de installatie niet in aanmerking voor de steunregeling. De investeringskosten en aansluitingskosten moeten voldoende gespecificeerd en onderbouwd zijn.

Om te vermijden dat toegekende steun gedurende een zeer lange tijd moet worden geblokkeerd in afwachting van de finalisering van het project, worden maximale termijnen opgelegd waarbinnen aanspraak kan worden gemaakt op de steun. De opgelegde termijnen houden rekening met proceduretijd voor het bekomen van de noodzakelijke vergunningen en de redelijke tijd nodig voor de bouw en ingebruikname van de installatie. Voor de vergunningsprocedure wordt rekening gehouden met zowel de initiële vergunningsaanvraag als de mogelijke beroepsprocedure. Er zijn daarnaast ook redelijke termijnen aangenomen voor de bouw van de windturbine, de netaansluiting en keuring van de installatie om de windturbine tijdig in gebruik te kunnen nemen.

Daarnaast moeten geselecteerde projecten een bankwaarborg indienen. Deze waarborg bedraagt 7,5 percent van het toegekende steunbedrag. De bankwaarborg moet binnen dertig dagen na de betekening van de beslissing ingediend worden. Indien de aanvrager de bankwaarborg niet binnen deze termijn indient, zal hij gedurende vijf jaar uitgesloten worden van deelname aan deze call. De bankwaarborg wordt vrijgegeven na de aanvraag tot uitbetaling en nadat de steun is uitbetaald conform de vermelde voorwaarden.

Indien een steunaanvraag meerdere windturbines omvat dan is de steun enkel van toepassing bij de volledige uitvoering van alle windturbines. De rangschikking en selectie van de projecten is immers gebaseerd op de begrote investeringskost en verwachte energieopbrengst van het totale ingediende windproject. Indien minder windturbines worden geplaatst en in gebruik genomen dan vermeld in de steunaanvraag, heeft dit een sterke impact op de investeringskost en verwachte energieopbrengst en dus ook op de rangschikking. Een verandering van aantal windturbines wordt aanzien als een fundamentele verandering van het project waardoor de steun voor het project vervalft.

Afdeling IV. Toekennen van de steun en controle

De installatie mag pas in gebruik worden genomen na keuring door een bevoegde keuringsinstantie. Het keuringsverslag moet worden overgemaakt aan het Vlaams Energieagentschap.

De steungerechtigde wordt verplicht jaarlijks aan het Vlaams Energieagentschap te rapporteren over de elektriciteitsproductie, inclusief een evaluatie van deze productie en van de werking van de installatie. De productiedata worden hierbij gespecificeerd op maandbasis. Deze gegevens zullen worden gebruikt voor rapportering, beleidsondersteunend onderzoek en bijvoorbeeld bijsturing van het call-programma.

De steun kan worden uitbetaald na indienstname van de installatie. De installatie moet daarvoor voldoen aan alle voorwaarden door of krachtens dit besluit. De steunaanvrager dient hiervoor de aanvraag tot uitbetaling in bij het Vlaams Energieagentschap en dit binnen drie maanden na datum van indienstname. De aanvraag moet het keuringsverslag, een technische beschrijving van de installatie, een kopie van de verleende omgevingsvergunning en een omschrijving van de werkelijke kosten bevatten, waarbij dit laatste gestaafd moet worden met facturen.

De steun wordt binnen tien jaar geheel of gedeeltelijk teruggevorderd indien de voorwaarden door of krachtens dit besluit niet worden nageleefd. Het engagement van de steungerechtigde wordt gedurende minstens tien jaar gevraagd door het verplicht inleveren van een jaarlijks rapport bij het Vlaams Energieagentschap. Daarnaast moet de installatie gedurende minimaal tien jaar operationeel zijn om zo te vermijden dat de

installatie snel buiten gebruik zou worden gesteld na het ontvangen van de investeringssteun. Dit zou in dat geval immers leiden tot een weinig effectieve steunmaatregel.

Het Vlaams Energieagentschap kan steeds de installatie en de voorwaarden voor toekenning van de steun controleren. De steungerechtigde moet steeds elke wijziging melden die betrekking heeft op de voorwaarden voor toekenning van de steun, de steunhoogte en de steungerechtigde.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De steun wordt aangerekend op de impulsprojecten van het Energiefonds (begrotingsartikel QE0-1QEB4KE-WT - basisallocatie 1QE41800). Jaarlijks wordt voor dit investeringssteunprogramma een budget van 4,2 miljoen euro toegewezen vanuit de opbrengsten van de energieheffing.”

4. ADVIES VAN DE INSPECTIE VAN FINANCIËN EN BEGROTINGSAKKOORD

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 01/06/2018 en is opgenomen als bijlage 2.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 19 juni 2018 en is opgenomen als bijlage 3.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

1. *Personeel*: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
2. *Werkingsuitgaven*: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
3. *Investerings en schuld*: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
4. *Ontvangsten*: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

Conclusie: het voorstel legt rechtstreeks geen extra financiële verplichtingen op voor de lokale besturen.

6. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De invoering van de steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines, dat onderwerp is van dit besluit, zal worden opgevangen binnen het huidig personeelsbestand van de Vlaamse overheid. Het akkoord van de minister, bevoegd voor de bestuurszaken, is derhalve niet vereist.

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

7.1 REGULERINGSIMPACTANALYSE

Onderstaande opties werden onderzocht:

Nuloptie: voortzetting van een bestaande toestand

Behoud van de groenestroomcertificatenregeling (exploitatiesteun) voor windenergie op land.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel

Invoeren van een investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines o.b.v. een tenderingsstelsel (call).

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel

Invoeren van een investeringssteun voor kleine en middelgrote windturbines o.b.v. een premie.

Er wordt geopteerd voor optie 2, aangezien de voornaamste kosten in de investering zitten en de sector gestimuleerd moet worden om meer rendabele en goedkopere projecten te realiseren. De concurrentie bij een tenderingsysteem stuurt aan op de ontwikkeling van goedkopere projecten.

7.2 WETGEVINGSTECHNISCH- EN TAALADVIES

Het ontwerpbesluit werd aangepast aan de opmerkingen van het wetgevingstechnisch- en taaladvies nr. 2018/200.

8. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande besluit betreffende de invoering van een steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines, zoals gevoegd als bijlage 1;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, te gelasten over voornoemd besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Bart TOMMELEIN

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Bijlagen:

- Bijlage 1: besluit van de Vlaamse Regering wat betreft de invoering van een steunregeling voor kleine en middelgrote windturbines;
- Bijlage 2: het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 01/06/2018
- Bijlage 3: het begrotingsakkoord d.d. 19 juni 2018